

Pikulanreisverslag van 7 september tot 6 oktober 2018

Na een voorspoedige vlucht van ruim 13 uur en 12.000 km landen wij tegen 7 uur in de morgen op het vliegveld in Jakarta.

Onze gids Made en zijn vrouw staan met een aantal goede bekenden van Pikulan ons op te wachten. Hoewel enigszins voorbereid, is het even wennen aan de vochtige warmte en de typische geur van de tropische stad. We maken een rondrit door de stad, zien de oude gebouwen uit de koloniale tijd, verbazen ons over de nieuwe gebouwen en wegen en constateren tegelijk dat er nog heel wat mensen in zeer armoedige omstandigheden wonen. De vorige gouverneur heeft goed werk gedaan door o.a. een harde aanpak van de corruptie en daardoor betere besteding van gelden. Zijn opvolger tracht zijn aanpak voort te zetten. We zien vanuit de bus als aandachtstrekkers het vrijheidsmonument, de kathedraal en de grote moskee. Omdat velen smachten naar koffie steken wij aan bij een groot cafe in het centrum van de stad. De koffie laat lang op zich wachten, dat is om alvast een beetje te wennen aan de wonderlijke organisatie van het opnemen en uitvoeren van bestellingen die hier en elders gebruikelijk lijkt te zijn. Made en reisleader Arie doen hun plicht en hun best en zo genieten wij na enige tijd rust van prima koffie en appelgebak met ijs. Ik begreep van Arie dat er meteen een flink gat in de begroting geslagen is. Direct weer iets geleerd, ook hier vraagt de vooruitgang zijn tol: de prijzen stijgen. Na de pauze slaan we nog een blik op het plein en gebouwen er omheen, zoals het Museum Seraja. Sporen van de tijd van de V.O.C. Het graf van Jan Pieterszoon Coen ligt nog steeds vlak achter het plein. Tegen 13.00 uur zijn we in hotel Aston Marina Ancol. De meesten van ons zien elkaar pas weer na een lange siësta om 19.00 uur bij een BBQ op een terras op de 33ste verdieping.

Groepsfoto Pikulanreis 2018

Dag 3, zondag 9 september

Wij worden gewekt om 5 uur, vertrekken om 6 uur naar de kerk, de dienst begint om 7 uur. We zijn te gast in de Gereja Kristen Jawa Tanjung Priok, worden hartelijk ontvangen en als Pikulangroep toegesproken. Men is op de hoogte van het werk van Pikulan. Met een kort toespraakje, het zingen van enkele liederen, met elkaar en solo door Sylvia geven wij een bijdrage aan de dienst. Na afloop koffie en voor de bestuursleden vergaderen met vertegenwoordigers van de projecten. De rest van de dag is voor ieder vrij te besteden.

Dag 4, maandag 10 september

Deze dag staat in het teken van het Tanjung Priok Project. Gestart in 2002, doelstelling is adoptie en naschoolse opvang. Het betreft 74 kinderen. Leiding van dit project is in handen van Ida Erlany.

Sinds een jaar is aan dit project toegevoegd het project Cilincing dat Wietze van der Land aan Pikulan heeft overgedragen. Het omvat 74 kinderen, doelstelling gelijk aan Pikulan. Het is een enerverende dag, aan de luchttemperatuur in deze stad waren wij inmiddels wat gewend maar de warmte waarin wij door kinderen en ouders ondergedompeld werden zullen wij niet licht vergeten. Terwijl de bestuursleden van Pikulan met het projectbestuur overleggen hebben de andere reizigers alle gelegenheid zich in dans, muziek en gesprekken met aanwezige adoptieouders en kinderen bezig te houden. Een eventueel laag zelfbeeld dat mogelijk iemand van zich had, wordt volkomen weggevaagd door de vele vriendelijke doch dringende, zelfs aanhoudende verzoeken een selfie toe te staan aan schoonheden in de dop of in volle bloei. Wij zijn in groten getale gezwicht.

Na ons losgescheurd te hebben wringen wij ons weer in de kleine taxibusjes waarmee wij naar de bus teruggebracht worden. Vanwege de nauwe straatjes hebben we die aan het begin van de wijk moeten laten staan om over te stappen op kleinschalig vervoer.

Het volgende bezoek geldt een project waarmee Ismi enkele jaren geleden bij haar werk in deze wijk in contact kwam en dat sindsdien met geld

Tanjung Priok Cilincing van Pikulan gesteund wordt. Een sterk project dat bestaat uit begeleiding van kinderen in naschoolse opvang, een gezondheidsproject voor ouderen en een goedlopende kringloopwinkel. Waar hadden we die eerder gezien? Alles onder de energieke leiding van Petrus, een jonge R.K. geestelijke. Ook zijn verhaal maakt diepe indruk. Menigeen van ons zal stil gedacht hebben: Heer, uw daden zijn groot.

Dag 5, dinsdag 11 september

Om 8 uur vertrek naar Bandung. Dat betekent nog enkele laatste indrukken van Jakarta: schoonmaakwerkzaamheden langs de wegen en in de wateren, een skyline van mooie moderne gebouwen maar ook krotwoningen/wijken langs de moderne snelwegen die helaas de ellende van de townships in Zuid-Afrika wel lijken te overtreffen.

Langs de snelweg naar Bandung is een skyrail in aanbouw over een lengte van 120 km.

Waarschijnlijk over enkele jaren klaar.

Bandung is vergeleken met Jakarta een kleine stad, 4 miljoen tegen 21. Onze gids laat ons, met het nodige enthousiasme want hij woont er, vanuit de bus bezienswaardige gebouwen zien, stammend uit begin vorige eeuw: het oude postkantoor, het PTT-gebouw, het paleis van de president, vroeger van de Hollandse resident. De stad maakt een welvarende indruk.

Er is een bekende muziekschool Pak Udjo van de Stichting Saung Anklung Udjo. Leerlingen krijgen o.a. les in het bespelen van de anklung, een karakteristiek instrument in de West-Javaanse cultuur. We genieten van muziek en dans. Onder de bezielende leiding van een muziekleraar wordt het publiek, waaronder dus ook wij, tot een ongekend hoog niveau van musiceren gebracht met het hanteren van ons toevertrouwde anklungs. Wij waren zijn tot nu toe allerbeste leerlingen ooit, zei de anklungdocent. Zielsgelukkig verlieten wij het theater.

Na een voortreffelijk buffet in Hotel Grand Preanger wensten wij elkaar een goede nacht.

Dag 6, woensdag 12 september

Met de trein van Bandung naar Kroya, Een 5 uren durende reis.

Wij weten nu waarom, was het niet Multatuli ?, Indonesië noemde “een gordel van smaragd”.

Prachtige vergezichten over rijstvelden, blauwwazige bergen, diepliggende rivieren en altijd maar weer het groen van bossen en velden. Onvergetelijk.

Na een kort oponthoud in Hotel Java Heritage spoeden wij ons op uitnodiging van Martha, die de activiteiten hier in Purwokerto leidt naar de maaltijd in een van de bijgebouwen van de kerk van waaruit het werk gedaan wordt. Wij worden daar welkom geheten door pastor Stephanus Liem en onze voorzitter Bouke Baron dankt in treffende bewoordingen voor de ontvangst en memoreert de al jarenlang bestaande goede relaties. Onder veel zang en luide muziek genieten wij van een heerlijke maaltijd en zijn de mensen die het klaargemaakt hebben , naast onze Vader in de hemel, die ons ook deze dag weer bewaarde, uiterst dankbaar.

Dag 7, donderdag 13 september

Purwokerto is de stad waar wij sinds gisteravond verblijven. Martha heeft voor vandaag en de komende 2 dagen een overzichtelijk programma samengesteld. We bezoeken eerst de SD Kristen 2, een christelijke basisschool. Ik heb begrepen dat er 2 christelijke scholen in Purwokerto. zijn. De geschiedenis van dit project is bijzonder. Een Groningse professor die hier als medicus werkte adopteerde bij zijn vertrek 10 kinderen van deze school en liet bij testament vastleggen dat na zijn

Adoptiekinderen SD Kristen Purwokerto 2018

dood de adoptie voortgezet zou moeten worden. Zodoende doneert Pikulan jaarlijks een flink bedrag naar deze school. Martha is verantwoordelijk voor de juiste besteding. We ontmoeten de 10 kinderen en hun moeders. De school staat op z'n kop als we op het schoolplein verschijnen. Handjes schudden, foto's, namen schrijven. Waar zouden al die papieren nu liggen? Arie van Vliet zet een Indonesisch liedje en het hele plein jubelt mee.

De tocht wordt voortgezet naar Diakonos Banyumas.

In 2012 verleende Pikulan steun bij de aankoop van de grond.

In groot vertrouwen op God starten een paar mensen een opleiding voor jonge mensen die als diakonaal/pastoraal werker in het koninkrijk van God wilden dienen. Begonnen met 10 studenten telt de opleiding nu 70 studenten. Zij komen uit heel Indonesië, van Sumatra tot Papua Guinea.

Ze wonen intern, na hun opleiding keren ze terug naar hun kampong. Opleidingsduur 4 tot 6 jaar, afhankelijk van beginniveau. Voor ons allen een inspirerende ontmoeting.

Diakonos dames 2018

Studenten Diakonos 2018

Diakonos studenten in klas 2018

Terwijl de bestuursleden en directie vergaderen bezoekt het andere deel van ons gezelschap een koekjesbakkerij in Purwokerto. De oprichter is christen, evenals zijn vrouw en heeft relaties met Diakonos. Het is hem aan te zien dat hij dit werk al 21 jaar doet. Uren per dag werken boven en in een gloeiendhete vuurkorf waarin zijn product op een speciale manier gebakken wordt maakten dat zijn gezicht eruit ziet alsof hij vele operaties in een brandwondencentrum heeft ondergaan. Arbeidsomstandighedenwet? We zijn niet in Nederland.

Tenslotte nog een bezoek in het Wajangmuseum , historisch-cultureel zeer bijzonder.

In de hoop dat het lezen van bovenstaand relaas de lezer niet te zwaar gevallen is, sluit ik de dag hiermee af. Het is hier 20.50 uur, bij jullie 15.50 uur.

Dag 8, vrijdag 14 september

Heel het programma in Purwokerto is samengesteld door mevr. Martha Sumarti. Een niet geringe prestatie als je kijkt naar het aantal afspraken dat ze heeft moeten maken en het aantal mensen dat bij alle ontmoetingen betrokken is. Vandaag is er een bezoek gepland aan de christelijke lagere school in Purbalingga , een stadje van 800.000 inwoners ongeveer een half uur rijden van Purwokerto. We worden daar zowaar ontvangen door de vice-regent, compleet met pers met alle gevolgen van dien. Intussen hebben de meesten van ons een behoorlijke vaardigheid ontwikkeld in het poseren en handenschudden. We moeten wel bescheiden blijven.

De vice-regent is goed op de hoogte van het werk van Pikulan en spreekt dank uit. Onze voorzitter, Bouke Baron herinnert aan de geschiedenis : de oprichter van Pikulan, Geert Folkerts is in Purbalingga begonnen. Vandaar uit zijn de 9 projecten op Java gesticht, 34 jaar geleden. Doel : arme kinderen helpen. Harry, zijn zoon die tot ons reisgezelschap behoort en die, voor degenen die het nog niet wisten, zelf zeer actief is in de stichting lijkt blijkens vele reacties ontroerend veel op zijn vader. De ontvangst op de school (186 leerlingen) is overweldigend. Mooie toespraken,

Bezoek regent 2018

o.a. van de predikant van de christelijke kerk die tevens voorzitter van het schoolbestuur is. Hij benadrukt het belang van hulp voor kinderen die buiten de stad wonen, waarvan de ouders bewust kiezen voor christelijk onderwijs. De reiskosten zijn vaak een belemmering, temeer daar elke kampong wel een gratis staatschool heeft, op islamitische grondslag uiteraard. Via Pikulan worden ruim 10 kinderen geholpen. Bijzonderheid : er werden 3 kinderen aan ons voorgesteld waarvoor geen hulp meer nodig is omdat het inkomen van de ouders verbeterd is.

Dit bezoek werd opgeluisterd door een uitvoering van een groep padvindsters. Onderwijs en oefening in waarden en normen van de padvinderij is op alle Indonesische scholen verplicht.

Adoptie Purbalingga 2018

We bezoeken vervolgens pepermuntfabriek Davos, zingen “ Lang zal ze leven” voor de jarige eigenares (die tot onze verrassing bestuurslid is van de christelijke school die we bezochten) en zijn getuige van het proces waarin pepermuntjes van stof tot vorm komen en met verbluffende handigheid verpakt worden.

Krantenartikel bezoek Purbalingga 2018

Bezoek Davos fabriek 2018

Met een spectaculaire dokar tour (denk aan Friese sjezen met paarden maar dan alles minstens de helft kleiner)wordt het bezoek aan Purbalingga besloten. Ons wacht vanavond nog een diner in restaurant Table Nine met ongetwijfeld veel gezelligheid en een hartroerend afscheid.

Dokar tour 2018

Dokar tour 2018

Dag 9, zaterdag 15 september

De busrit van Purwokerto naar Semarang duurt ruim 6 uren. Een rit die niemand verveeld kan hebben. Hetzij doordat men een deel van de tijd gebruikte om met gesloten ogen van vermoeienissen bij te komen, hetzij doordat men geboeid door het afwisselende landschap de ogen uitkeek naar alles wat er te zien was.

De weg is bochtig en loopt bepaald niet horizontaal. Haarspeldbochten, niet erg ruim. We zien tabaksvelden, langs de weg en bij de huizen wordt tabak gedroogd en onze gids legt uit hoe het hele proces in zijn werk gaat, veeel werk. Ook een ander verdovend of opwekkend middel wordt in dit gebied veel verbouwd: koffie. Moet alvorens geconsumeerd te worden nog wel een behandeling ondergaan, voordat hij als koffie herkend wordt. Tabak smaakt direct naar tabak, zoals schrijver dezès, niet-roker met afschuw constateerde. Tegen 15.30 uur hebben we onze bestemming, geografisch gelegen op 6 gr. 58 min. ZB en 110 gr. 25 min. OL bereikt.

Het avondprogramma kan samengevat met de woorden : hoe blijf ik in leven. Om bij de voedselbron te komen ,noodzakelijk voor levensonderhoud moesten wij wel een straat oversteken waarbij niet duidelijk te onderscheiden was of het verkeer 10 of 15 rijen dik was. Zebra's kennen ze hier niet, ook geen daarnaar genoemde oversteekplaatsen. Met het oog op de lengte van dit verhaal en de gemoedsrust van de lezer blijft hier een beschrijving van onze actie die 3 uur later in tegengestelde richting herhaald is, achterwege. Morgen om 8 uur naar de kerk (met de bus).

Dag 10, zondag 16 september

De acties van gisteravond overleefd hebbend, maken wij ons na het ontbijt op voor de kerkgang. Mevr. Darmayanti Saludung die met nog een aantal mensen ons gisteren in hotel Novotel ontving verwelkomt ons in het gebouw van de Gereja Kristen Indonesia in deze wijk van Semarang, ongeveer 20 min. rijden van het hotel verwijderd. Weer een mooie dienst met veel zang en muziek. Preektekst Jes.50:4a. Wij krijgen een samenvatting van de preek in het Engels uitgereikt, heel attent, zoals de hele dienst heel verzorgd en eerbiedig verloopt. Thema : “Let op je woorden en volg Jezus.” Hoe kunnen onze woorden mensen zegenen.

We voldoen gaarne aan het verzoek als gasten enkele liederen te zingen. Met “ Ere zij aan God de Vader” en “ Wat de toekomst brengen moge” hebben we onze broeders en zusters hier gezegend. Dank aan de organist.

Na afloop van de dienst geeft de predikant met behulp van beamer een overzicht van wat Pikulan vanaf 2010 financieel voor de gemeente betekend heeft: een greep: school gebouwd, auto voor transport zieken en ouden van dagen, hulp bij herstel van huizen van arme leden na overstroming, 20 adoptiekinderen en 22 gezinnen, geld voor kerstvieringen. LCD-scherm. “Wat onmogelijk is maakt Pikulan mogelijk”.

Gondomono kerk Semarang 2018

In een mooi bijgebouw zijn we bijeen met adoptiekinderen en hun ouders. Wij treffen daar ook Ronald Lepez en zijn vrouw Barbara. Ronald heeft enkele jaren geleden een voetbalproject gestart in Semarang. Het gaat heel goed, God zij dank.

Foto's, brieven, cadeautjes worden uitgewisseld, blijken van dankbaarheid en betrokkenheid. Je voelt: hier gaat het in wezen om. Rijkelijk voorzien van eten en drinken keren wij terug naar het hotel. Arie heeft op de manier zoals hij alleen dat waarschijnlijk kan aan dokter Darmayanti duidelijk gemaakt dat wij enige rust nodig hebben en graag afzien van verdere programmapunten deze middag. Wij zien uit naar morgen: bezoek aan project Yayasan.

Maar nu eerst naar het zwembad of een andere wellicht daar nog boven te verkiezen plaats in het

hotel.

Dag 11, maandag 17 september

Met groot respect en bewondering voor haar werk zijn we vandaag de gasten van mevr. Darmayanti. Zij heeft een schriftelijk overzicht weergegeven wat er allemaal door haar en haar helpers wordt gedaan. Het totaal aantal adoptiekinderen in de wijk Gondomono is 47. In een gebouwtje, niet ver van haar eigen kliniek zien we hoe kleine kinderen en oude mensen zorg ontvangen. De kinderen worden op traditionele wijze gewogen hangend in een doek aan een weegstok, de moeders krijgen melk mee in een plasticzakje. Van de ouderen wordt de bloeddruk opgenomen, ook zij worden gewogen. In deze wijk Rejosari wonen 20.000 mensen, grote werkloosheid, dus armoede. Gevolgen ondervoeding en depressiviteit. Door het verstrekken van proteïnen en het organiseren van activiteiten gaat mevr. Darmayanti met vele vrijwillige gezondheidswerkers deze problemen te lijf. Ook het tijdig signaleren van dementie is in een gezondheidsproject opgenomen. Het werk van dokter Darmayanti en de vrijwilligers wordt vindt duidelijk waardering bij de overheid: we worden met woorden van dank aan Pikulan begroet door 2 vertegenwoordigers van het bestuur van de wijk Rejosari. Elk van ons krijgt uit handen van mevr. Darmayanti een persoonlijk cadeautje.

Consultatiebureau Semarang 2018

Een aantal mensen van Dunlop in Drachten heeft in 2017 op hun verzoek het kerstpakket niet in nature maar in geld ontvangen en dat aan Pikulan gegeven ten behoeve van het werk in Semarang. Van de 2500 euro zijn 15 kleine winkeltjes gebouwd.

Een klein groepje gaar er heen. Foto's en verslagen als bewijs van de goede besteding.

Wij spoeden ons, uiteraard met de bus naar de GKI Gereformeerd waarvan ds Sutomo de predikant is. Wij worden door 2 charmante vrouwen hartelijk begroet. Ons wordt verteld dat het gebouw en gemeente in 1918 gesticht zijn. De kerk staat op de lijst van Werelderfgoed en moet dus blijven zoals hij is. De levende gemeente telt 300 leden, waaronder veel studenten. Onder begeleiding op een fraai maar helaas naar adem snakkend 2-klaviers harmonium zingen wij vol overgave psalm 42 vers 1. Het orgel hijgt en de organist ook een beetje.

Bezoek Ronald Lepez Semarang 2018

Laatste programmaonderdeel van deze dag is een bezoek aan Ronald Lepez op zijn werk : een voetbalschool. Hij vertelt hoe hij door de Heer geroepen is juist in Semarang te gaan doen wat hij al lang wilde doen : door middel van voetbaltraining jongens in aanraking brengen met Jezus. De voetbalschool is verbonden aan een middelbare school met 3000 leerlingen. De jongens die op de voetbalschool zitten komen uit heel Java. Degene die het verst verwijderd woont, moet 10 uur reizen. We zijn onder de indruk over de manier waarop Ronald gestalte geeft aan zijn roeping en zo ook veel moslimjongeren de liefde van God laat zien in het omgaan met elkaar in de sport. Gezien de resultaten op toernooien leren ze van deze ex-Cambuurspeler ook nog heel goed voetballen.

Dag 12, dinsdag 18 september

Nog even een aanvulling op het bericht van gisteren: op het complex waarop de school en de voetbalvelden zich bevinden, staat ook de kerk van waaruit alles voortgekomen is, grootte 12.000 zitplaatsen. Er is goed contact met de moslimwijk.

Vandaag gaat de reis naar Jogjakarta, dwars over het eiland, ver naar het Zuiden.

In Semarang stoppen we bij het ereveld Candi, 1 van de 7 op Java. Hier liggen bijna 1000 militairen begraven. In totaal verloren 34000 Nederlanders, burgers en militairen tijdens WOII en de strijd erna in Zuid-Oost-Azië het leven.

We rijden weer door een prachtig gebied met rijstvelden, bergen, bossen, rivieren en altijd maar weer dorpen langs de weg met ontelbaar veel winkeltjes met van alles en nog wat.

Het is ook het gebied waar tijdens de 1e en 2e politionele actie sterke Hollandse militaire bases lagen. Met afgrijzen kijken we ook naar gebouwen die overblijfselen zijn van gevangnissen van Japanse bezetters. Wat heeft zich in dit prachtige land allemaal afgespeeld wat door overlevenden pas in de laatste jaren onder woorden wordt gebracht.

Later op de dag beklimmen sommigen de Borobodur, anderen zien er vanaf dit heiligdom van Boedha voor de 3e of 4e keer met hun zweetdruppels te bevochtigen. Zij vermaken zich op de markt. De temperatuur is trouwens vandaag draaglijk, af en toe valt er zelfs een regendruppel.

Project Magelang 2018

In Magelang loopt sinds 2 jaar een project. Antje vertelt in de bus hoe de contacten met de mensen tot stand gekomen zijn. Een wonderlijke weg, zoals vaker met projecten van Pikulan. Door toevallig lijkende ontmoetingen zijn zij en Nico, haar man in contact gekomen met een domineesechtpaar, Kris en Attie in Magelang. Zij bieden hulp aan 25 weeskinderen, zodat zij naar school kunnen. Het is de eerste ontmoeting tussen bestuur van Pikulan en dit echtpaar. Wij worden in een eenvoudig kerkje ontvangen door Kris en Attie en een schare kinderen, groot en klein. Het zijn de kinderen waarvoor alles bedoeld is. Een klein groepje van ons maakt in een achter het kerkje gelegen zeer armoedige kampong kennis met 4 moslimkinderen en hun pleegouders/verzorgers. We zijn getroffen door de armoedige omstandigheden waarin zij wonen, maar ook door de blijmoedigheid waarmee ze ons tegemoet treden.

We zingen, terug in het kerkje, met elkaar in Bahassataal samen : Welk een vriend is onze Jezus. Wij doen ons om acht uur in Plaza Hotel in Jogjakarta tegoed aan een rijk voorzien buffet.

Dag 13, woensdag 19 september

De dag van vandaag zal een toeristische dag worden, zegt onze reisleader Arie. Hij geeft aan die qualificatie geen nadere uitleg. Duidelijk is, dat we vandaag geen project bezoeken.

We wijden de dag aan bezichtigingen. Het blijkt dat aan bezichtigingen hier altijd een gang door een bij het bezichtigde object behorende winkel verbonden is, hetgeen tot allerlei mogelijkheden en risico's leidt. In alle gevallen zo blijkt is er voor de dames in de groep alle kans hun enthousiasme te laten blijken en voor de heren, voor zover gelieerd aan dezelfde dames de gelegenheid hun genegenheid te tonen en met alle liefde van hun hart wensen in vervulling te doen gaan. Zulks geschiedt na de uitleg van het proces van zilverbewerking en de kunst van het zilversmeden in de aangrenzende winkel. Later op de dag nog eens na uitleg over het proces van het batikken, waarbij wij, om ons helemaal in de juiste stemming te brengen zelf een batikdoekje mogen vervaardigen, in een knoert van een winkel in de stad.

Een hevige onweersbui verhindert ons vroegtijdig de zaak te verlaten. De exacte financiële gevolgen door aankopen tijdens de wachttijd zijn mij niet bekend.

Eerder op de dag bezochten wij de Prambanan. Wij vielen uiteen in twee groepen. Degenen onder ons die afzagen van bezichtiging moesten zich proberen staande te houden tegen aandringende pogingen van verkopers op de markt nabij de Prambanan. Het andere deel ondernam de bezichtiging van deze zeer bijzondere Hindoe Tempel. Evenals de Borobudur ooit volledig verwoest door een aardbeving en evenals die tempel,

inderdaad niet een Hindoe-, maar Boedha-heiligdom (excuus voor de foute aanduiding in het verslag van gisteren) steen voor steen weer opgebouwd.

Al met al een zeer afwisselende dag die eindigt in The Royal Sukarta Heritage in Solo.

Dag 14, donderdag 20 september

In principe beginnen wij elke dag blij, heden zijn we extra blij want Willy en Anne zijn jarig. We zingen hen op de nuchtere maag een toepasselijk lied toe en overhandigen hen bij gebrek aan verjaardagstaart een gebakje van het hotel maar wel met kaarsjes.

Het feestelijke begin van de dag zetten wij voort met een niet minder feestelijk weerzien met bestuur, ouders en leerlingen van Triwindu, een schoolje in Solo, niet ver van het hotel. Het weerzien is extra feestelijk omdat de school, terwijl de vooruitzichten vorig jaar zeer somber waren, nog bestaat en met een nieuw bestuur met nieuw elan verder gaat. De leider van het project mevr. Lidya Louw vertelt het verhaal met onverholven enthousiasme. Terwijl het bestuur vergadert hebben de andere bezoekers volop gelegenheid zich met leerlingen/leerlingetjes en ouders, voornamelijk moeders bezig te houden. Het levert mooie en soms ontroerende taferelen op.

Na dit intensieve, in alle opzichten warme gebeuren gaan we onder leiding van Made naar het Mangkunegaran Paleis. Het is het paleis van de sultan of koning van Surakarta, is in 1757 gebouwd en fungeert nog steeds als paleis van de huidige koning. Ooit werden Prinses Juliana en Prins Bernhard hier ontvangen, zij hadden een goede band met de bewoners hier. We worden door het complex geleid door een vlotte gids die in gemengd Nederlands/Engels veel interessante bijzonderheden weet te vertellen en het tempo er goed in houdt. Hij regelt een fotomoment met de tante van de koning zodat wij adellijk vereeuwigd worden. Intussen hebben wij ons schoeisel weer aan mogen trekken en verlaten vrij en onverteerd deze historische plaats. Nederland en Indonesië zijn door hun gezamenlijke geschiedenis, hoe je daar ook over denkt, onlosmakelijk met elkaar verbonden. Den Haag, Den Haag, de weduwe van Indië ben jij (Wieteke van Dort)

Dag 15, vrijdag 21 september

Vandaag zullen we in de plaatsen Wonogiri en Baturetno projecten bezoeken. Na de nodige activiteiten die ons een goede start van de dag mogelijk maken vertrekken om 8.15 uur uit ons hotel in Solo, ook wel Surakarta genoemd (1.3 milj.), naar Wonogiri. De school die we bezoeken is eigenlijk geen project van Pikulan in eigenlijke zin. We hebben er geen adoptiekinderen in de gebruikelijke betekenis, dus ook geen adoptieouders als sponsor. We steunen de school, SMP Kanisius samen met stichting Kasihi van Wietze van der Land. Deze steun komt kinderen ten goede die anders deze school, een R.K. School, niet zouden kunnen bezoeken. Een deel van de steun bestaat uit transportkosten. Ook de parochie draagt financieel een steentje bij. De stichting Kanisius heeft 6 scholen onder haar beheer, stichting Kasihi steunt 4 scholen, Pikulan 4. Aantal leerlingen dat steun ontvangt is ca. 170. De leerlingen ontvangen ons met een compleet tamboer- en pijpercorps. De bijeenkomst met leerkrachten en bestuur wordt geopend door een non. Gezang en gebed, heel ingetogen en in het Engels, door ons goed te volgen. Er volgt een uitvoerige uiteenzetting die goed te volgen was door uw reisverslaggever maar moeilijk hier weer te geven. Hij ontheft zich dus van die taak. Vermeldenswaard is dat door een screeningscommissie, waarvan ook "onze" Ismi deel uitmaakt bepaald wordt welke leerlingen geldelijk gesteund zullen worden. Leden van de commissie bezoeken de gezinnen, verste afstand 60 km, om ook de thuissituatie te zien.

Schoolkinderen Baturetno 2018

Na nog weer veel foto's en handen schudden vertrekken wij naar Baturetno een uur verderop. De rit voert weer door een prachtig landschap met rijstvelden in alle stadia van groei en groen. Project Baturetno houdt in : een kraamkliniek, inmiddels uitgegroeid tot bescheiden bredere hulppost en adoptiekinderen. De kinderen van de kliniek houden zich stil de adoptiekinderen laten des te luider van zich horen, ook hier tromgeroffel.

Nieuwe ambulance Baturetno 2018

Overhandigen cheque PKN Oosterkerk Haarlem

Een bijzondere gebeurtenis vindt plaats : na de welkomsttoespraak door een van de zusters (ook dit is een door nonnen geleid project) overhandigt Harry Folkerts van Pikulan de autosleutels van een nieuwe ambulancewagen aan zr. Genoveva, die de leiding van kraamkliniek heeft. De auto is gekocht met het geld geschonken door de PKN Oosterkerk te Haarlem, voorwaar een ongehoord

grote gift, waarvoor deze gemeente en de Hemel gedankt wordt. Nog een verrassing heeft er de afgelopen tijd plaatsgevonden doordat er 11 klaptafels/ kastjes aangeschaft konden worden dankzij de jaaractie van de PKN Westergeest die 3000 euro opbracht. Geweldig!

Overhandigen cheque PKN Oudwoude – Westergeest Bezoek Baturetno 2018

In de kliniek konden we de kastjes naast de bedden zien staan. Een bijzondere bemoediging voor personeel, kraamvrouwen en andere mensen die in de kliniek verblijven. Om 3 uur gebruikten wij de maaltijd met de zusters nonnen, het afscheid nam weer veel tijd in beslag, u raadt wel waardoor. Met achterlating van Bouke Baron, Hielkje en Harry Folkerts en Ismi, die met het bestuur van de kraamkliniek vanavond cijfers en plannen gaan bespreken vertrekt de bus om 16.10 uur naar Solo, waar wij tegen 18.30 uur aankomen. Rest mij nog te vermelden dat aan de aanwezige adoptiekinderen brieven, cadeautjes overhandigd werden namens adoptieouders in Nederland, of ter plekke aanwezig. Als bewijs uiteraard met foto. In Baturetno werden in 1986 20 a 25 kinderen geholpen, nu in 2018 zijn het er 70. Zuster Genoveva voert aan en uit. Zoals u weet wordt bij de adoptie geen onderscheid gemaakt tussen kinderen van christelijke en islamitische ouders. Ook op die manier proberen we vreedzaam samenleven in een land met vele culturen te bevorderen. Einde van dit verhaal. Morgen om 9.00 uur op naar Madiun.

Dag 16, zaterdag 22 september

Om 9.10 uur vertrekken wij uit Solo, om 13.50 uur komen wij na een schitterende tocht aan in ons hotel in Madiun. Een poging om de reis in woorden te beschrijven is bij voorbaat gedoemd te mislukken.

Daarom, als de techniek het toelaat, een serie foto's gemaakt door Antje en Riet. Veel kijkgenoegeen !

Straatbeeld 2018

Landschap onderweg 2018

Landschap onderweg 2018

Er zal hopelijk een foto bij zijn van enkele mensen bij een aardbeienverkoopstalletje. De tekst op het gele bord betekent zoiets als : gevaar van aardverschuiving - bij hevige regenval en heeft dus niets met het gezamenlijke gewicht van de gefotografeerde reisgenoten te maken.

Straatverkoop van aardbeien

Omstreeks 15.30 uur arriveren ook de mensen die de nacht bij de nonnen hebben doorgebracht. Ze hebben vanmorgen nog 15 bezoeken gebracht bij ouders van adoptiekinderen. Sommigen van hen leven echt in schrijnende omstandigheden, zowel wat betreft het wonen als het leven. Heftige momenten.

Dag 17, zondag 23 september

Om 9 uur zitten we in de kerk waarvan Daniël voorganger is en ook zijn vrouw Rudia een leidende rol heeft. Zij leidt de dienst, hij houdt de preek. Zij is ook voorzitter van het bestuur van het project dat Pikulan, hier in Madiun steunt. De geschiedenis van de genezing van de verlamde man die door zijn vrienden bij Jezus wordt gebracht (Marcus 2) is leidraad voor de verkondiging. Betrokkenheid van de vrienden bij het lot van de verlamde, een visie op wat hun doel is n.l. het redden van hun vriend uit zijn uitzichtsloze situatie en voor de verlamde: gehoorzaamheid aan wat Jezus gebiedt,

n.l. neem je bed op en loop noemt hij als aandachtspunten in dit Bijbelgedeelte. Het werk van Pikulan verwerkt hij op een knappe manier in zijn preek. Voor ons goed te volgen dankzij het tolken van Made, wat zouden we zonder hem moeten. Ons wordt gevraagd een lied te zingen, we doen dat met verve : Eén naam is onze hope en Zegen ons Algoede, waarin de regel Amen, amen, amen dat wij niet beschamen, Jezus Christus onze Heer. Als we na de dienst horen en zien wat deze kleine gemeente doet, mogen we ons deze woorden wel ter harte nemen. Er worden dank zij de sponsors en sponsoring van Pikulan vanuit de kringloopwinkel in Surhuisterveen 28 kinderen gesteund. Maar zelf ondersteunen zij 15 kinderen! Het gebeurt uit de opbrengsten van microkredietbedrijfjes die met steun van Pikulan begonnen zijn en individuele bijdragen uit de gemeente. Over gehoorzaamheid gesproken! De gemeente heeft in haar beleidsvisie ook het streven naar verzoening, verbroedering staan. Van de gezinnen waaruit kinderen gesponsord worden is 50% moslim en 50% christen. Er is een heel goede relatie met de islamitische omgeving. Na ook hier weer genoten te hebben van lekkers dat voor ons klaar gemaakt is waarbij de gebakken bananen en manga's favoriet zijn, nemen wij afscheid. Felicia, behorend bij ons reisgezelschap is te feliciteren. Zij zocht een adoptiekind en heeft er hier één gevonden. Na de dienst was ze in de gelegenheid met de ouders kennis te maken en te kijken hoe ze wonen. Des avonds schuiven evenals gisteravond Daniël en Rudia en andere bestuursleden van project Madiun aan. De taal is een probleem in de communicatie maar de Geest bindt ons samen.

Dag 18, maandag 24 september

Deze dag zal weer een reisdag worden. We verlaten Madiun en hopen in de loop van de middag in Batu aan te komen, via Surabaya 600 km, vele kilometers over een splinternieuwe vierbaans autoweg in Oostelijke richting.

Alvorens te vertrekken gaan we nu met ons hele gezelschap inclusief de chauffeur en zijn onmisbare rijder voor de bus op de foto. Het is de laatste gelegenheid om full family bij elkaar te zijn. De taak van Ismi zit er namelijk op en we nemen met veel tegenzin en evenveel genegenheid afscheid van deze bijzondere, actieve, behulpzame en altijd goedgehumeurde jonge dame.

In de vergaderingen van Pikulanbestuursleden met locale bestuursleden was ze onmisbaar in de communicatie. Zonder haar zouden ook tientallen, zo niet honderden groepsfoto's niet genomen zijn. De karakteristieke beweging waarmee ze de zoveelste camera/smartphone uit haar zakken tevoorschijn haalde zal nog dagen op ons netvlies blijven.

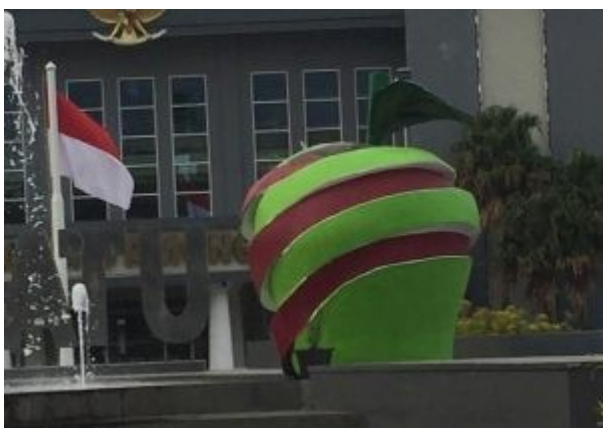
De rit naar Batu voerde weer langs prachtig groene, dan weer bruine, want afgeogste rijstvelden met altijd weer mensen onder een grote punthoed gebogen over de planten. Vulkanen begeleiden ons langs de horizon in wazige nevel maar in hun schoonheid altijd gevaarlijk. Ons doen ze vandaag gelukkig geen kwaad. Als we de bus een enkele keer om bekende redenen tijdens een stop verlaten, blijkt hoe warm het is: 41 graden.

Tijdens de rit praat Bouke ons bij over het project in Batu met de welluidende naam Lembaga Pelayanan Titian Bangun. Het is het grootste en best lopende project van Pikulan op Java. Mevr. Theedens leidt het project met vaste hand. Zij spreekt vloeiend Nederlands dus hier geen problemen met de communicatie. Eigenlijk is bezoek hier nauwelijks nodig omdat altijd alles piekfijn in orde is. Door "pikulanouders" worden 100 kinderen gesteund, 35 kinderen worden daarnaast door mensen uit de Indonesische gemeenschap geholpen. In naschoolse opvang worden kinderen die dat nodig hebben geholpen bij hun schoolwerk.

Tegen 16.00 uur betreden wij de receptie van het prachtige appartementenhotel Purnama in Batu. De maaltijd in de avond is voortreffelijk met voor de liefhebbers friet. Het gezang, solo en collectief wekt de bewondering van het personeel op, zodanig dat een en ander in een polonaise uitmondt. Moe maar voldaan begeven wij ons, voor zover bekend bij schrijver, naar onze rustplaatsen.

Dag 19, dinsdag 25 september

Tot 3 uur tijd om vrij te besteden. Er zijn mij geen berichten over ernstige ordeverstoringen door Belanda's in Batu gemeld, dus aangenomen mag worden dat ieder zich netjes gedragen heeft. Om 15.30 uur gaan we met de bus naar het gebouw van "Titian Bangun Diri", het project in Batu. Hoewel Batu geen grote stad mag heten (180.000 inwoners) is het ook hier druk. We passeren de appel, het symbool van deze groente- en fruitstad.

De appel, Batu 2018

Ontvangst in Batu 2018

Zoals eerder vermeld is Batu het grootste project van Pikulan op Java. Dat is te zien en te horen want de zaal van ontvangst, gebouwd met hulp van Wilde Ganzen en Pikulan zit vol met, ik schat wel ruim 100 kinderen en ouders. Het zou ongeloofwaardig zijn na eerdere hoogtepunten ook hier van een hoogtepunt te spreken, laat ik maar gewoon zeggen: het was super in alle opzichten. Een blijde bijeenkomst, dankbaarheid en waardering over en weer. Een korte meditatie vanuit het bijbelverhaal over Esther, weeskind, in huis genomen en religieus en sociaal opgevoed door Mordechai eindigt met de woorden (vertaald): onze steun (st. Pikulan en project Batu) zal kinderen voortbrengen met een sterk geloof en goede mentaliteit om ook de medemens te mogen en kunnen helpen. Einde citaat. Geholpen worden om dan ook zelf te helpen. Het gebeurt: naast de 140 kinderen die door Pikulan gesteund worden, helpt project Batu zelf 40 kinderen.(kleine correctie op

eerdergenoemde cijfers, om precies te zijn). Wij leveren een bijdrage aan de samenkomst door te zingen: De dag door Uwe gunst ontvangen - heel de aarde zal getuigen van U die thans en eeuwig zijt en het zegenlied: Ga met God en Hij zal met je zijn.

Adoptiekind Batu 2018

Groepsfoto in Batu 2018

Het bestuur slaat zich moedig door een langdurige fotosessie heen. Gevoed en gelaafd maar bovenal gesterkt door het besef van verbondenheid met deze gemeenschap van kinderen, ouders en werkers keren wij naar ons luxe hotel terug. Wij moeten ons opmaken voor de reis naar Soerabaja waarbij een gecompliceerde bagageverdelingsprocedure in acht genomen moet worden want wat niet mee moet in het vliegtuig naar Sulawesi moet wel mee met een auto naar Bali en omgekeerd.

Bijzonderheden worden de lezer bespaard want niet relevant. Bij een heerlijk zomerse temperatuur, in korte broek, shirt met korte mouwen, blote voeten, sterrenhemel, onder aanhoudend gezang van vele imams of hun helpers uit slechte geluidsinstallaties (wat ik nu hoor is niet om aan te horen) groet schrijver u. Het is 20.10 uur , in Nederland 15.15 uur. Als alles volgens plan verloopt komt het volgende bericht uit Sulawesi.

Dag 20, woensdag 26 september

Om 8.15 uur verlaten we ons prachtige hotel en vangen de rit naar Surabaya aan. De reis is als steeds afwisselend genoeg om de ogen open te houden, ondanks het feit dat we er ruim 3 uren over

doen om het vliegveld te bereiken. Tijdens de rit nemen we afscheid van Made. Antje spreekt hem in hartelijke en waarderende woorden toe, bedankt hem niet alleen vanwege zijn werk als gids maar ook voor zijn hulp aan velen van ons bij allerlei vragen en probleempjes. Zijn dankwoord aan ons als groep en het mooie werk van Pikulan voor kinderen van zijn land maakt duidelijk dat ook voor hem en Ajoe, zijn lieve, charmante vrouw dit weer een bijzondere reis was. De geestelijke verbondenheid van hem, de moslim en ons Christenen, drukt hij uit met de woorden “een vaste burcht is onze God“. Moge God hem zegenen. Ook de chauffeur en de bijrijder worden bedankt voor hun voortreffelijke werk. Drie enveloppen met inhoud worden overhandigd onder klaterend applaus.

Het vliegtuig brengt ons in een uur naar Makassar, waar de tijd ineens van 14.45 naar 15.45 uur verspringt, waarmee het tijdsverschil met het thuisfront tot 6 uren opgelopen is. Bertha en Maria van project Batulelling staan ons op te wachten en begeleiden ons naar ons hotel in Makassar, een drukke en, het moet gezegd worden, smerige havenstad met miljoen inwoners.

Dag 21, donderdag 27 september

In een land waar de wijn duur is, grijpt men gemakkelijk naar een redelijk alternatief in de vorm van een glas bier. Gisteravond bleek dat minder gemakkelijk te gaan, het hotel waarin wij verbleven bleek een halal-certificaat te bezitten. Geen alcohol dus. De gastvrijheid was voor de ober belangrijker dan het certificaat. Hij bracht het bier in een theepot en een koffiepote vergezeld van bijbehorende kopjes. Het bier was best. Onze dank groot, onze vreugde gepast uitbundig.

Scheepsonderhoud 2018

De groenteman in Torajaland 2018

Vandaag zullen we weer een lange reis maken. Om ruim 19.00 uur kan het ontvangstcomité van Toraja Misiliana Hotel de traditionele welkomstromroffel geven, gebruikelijk ritueel bij de aankomst van gasten. We zijn dan 11 uur onderweg geweest, weliswaar met enkele uitstapmomenten waarvan één om neer te strijken in een schitterend aan een baai gelegen restaurant en daar te lunchen en een ander moment 4 uur later in het gebied van de erotische bergen, niet nader te omschrijven. Voor trouwe volgers van de reisprogramma's van Erica Terpstra zou de bijzondere plek herkenbaar zijn. Zij was hier, haar foto is getuige.

Erotische bergen 2018

De weg die wij rijden is de enige mogelijkheid om van Makassar naar Rantepao te komen. Van toepassing is een bekend, bij kleine kinderen geliefd liedje annex bijpassende bewegingen: rechte weg, hobbelige weg, gat in de weg! Het spelletje gaat gepaard met luide kreten en kan vele malen herhaald worden. Gehoorzaam aan een bekend schriftwoord dat wij moeten worden als de kinderen hebben wij ons gedragen, uren lang. Maar serieus, het was een prachtige route met fantastische vergezichten op bergen, dalen, rivieren.

Toegangspoort naar Tana Toraja 2018

Uiteindelijk bereiken we de toegangspoort tot Torajaland, uiteraard een fotomoment en van zulk een gewicht dat wij niet in de bus maar te voet het land der Torajas binnentreden. Direct gekenmerkt door de aparte bouwstijl van aan voorouders gewijde huisjes op palen en de karbouwen in of langs de natte rijstvelden. Torajaland is het enige deel van Sulawesi dat niet islamitisch maar christelijk is. We zien veel kerken, geen moskeeën.

Dag 22, vrijdag 28 september

Hotel Misiliana bestaat evenals het hotel in Batu uit afzonderlijke of geschakelde huisjes verspreid over een prachtig parkachtig terrein. Een lust voor het oog en rustgevend voor vermoeide lichamen. Welverkwikt komen de meesten van ons uit de nacht en vinden het ontbijt op dezelfde plaats die zij gisteren in het duister verlieten, een open ruimte omgeven door bloemen en gazons.

Traditionele Toraja woningen 2018

We worden in het imposante gebouw van de Gereja Toraja ontvangen door bestuursleden van deze kerk. De vader van mevr. Rantesalu, een invloedrijke dame die ook voor het project Batulelling van Pikulan veel betekende was de eerste dominee in Rantepao. Helaas kunnen we de oudste Torajakerk, die vlakbij staat niet binnen. Voorouderverering en christelijk geloof lopen bij Torajachristenen merkwaardig dooreen. De ceremonie die soms wel meer dan 2 jaar na de dood van iemand plaatsvindt gaat gepaard met het offeren van veel karbouwen en varkens en een groot feest. De dode wordt bijgezet in een in een rots uitgehouwen graf. Op onze tocht van vandaag konden we zulke

rotsgraven zien. Alvorens bijgezet te worden wordt de overledene na gebalsemd te zijn opgebaard in zo'n typisch huisje op palen, met de kenmerkende voor- en achtergevel en blijft daar tot de familie voldoende geld heeft gespaard voor de ceremonie, die recht doet aan de status van de gestorvene (en familie). N.B. een karbouw kost tussen de 1000 en 1500 euro.

Graven in Toraja 2018

Terug van deze interessante excursie bezoeken we het project van Pikulan, het lepradorp Batulelling, niet ver buiten Rantepao.

Maria, ooit als adoptiekind gesteund door Bouke en Willy leidt dit project. Geert Folkerts, vader van Harry, heeft met de eerdergenoemde mevr. Rantesalu het dorp gesticht. Opvang voor leprapatienten in eigen dorp. De eerste 15 huisjes gebouwd door plaatselijke Torajakerk en de overheid later uitgebreid met huisjes gebouwd met steun van Pikulan. Leuke bijzonderheid: sommige huisjes dragen de naam van dorpen waarin actie gevoerd is, zoals Burgum, Rottevalle. Geld van Pikulan is recent gebruikt voor renovatie, aanleg van toiletten.

Bezoek aan woning in lepradorp 2018

Er worden 32 adoptiekinderen geholpen. Ook nu weer veel muziek, traditionele dansen uitgevoerd door kinderen van het project in prachtige kostuums.

Ontvangst in Batulelleng 2018

Ontvangst in Batulelleng 2018

Zorg over het voortbestaan van het lepradorp bestaat nu de gemeente plannen heeft de grond een andere bestemming te geven. Het aantal mensen in het dorp met lepra ligt beneden de 5%, is volgens de door de overheid gehanteerde norm te laag. De mensen maken zich ernstig zorgen over hun toekomst, ze hebben geen pensioen waarmee ze duurdere behuizing kunnen betalen. Na een wandeling door het dorp en praatjes, voor zo ver mogelijk, met de bewoners keren wij tegen 18.00 uur hotelwaarts. In het vertrouwen dat ook de avond zal beantwoorden aan onze verwachtingen, wel wetend dat de bestuursleden nog een vergadering voor de boeg hebben, zien wij terug op weer een geslaagde dag.

Dag 23 en 24, zaterdag 29 en zondag 30 september

Zaterdagmorgen zitten we om 8.10 uur in de bus voor vertrek naar het vliegveld. Voor deze dag maar één doel: op tijd op de luchthaven zijn om de vlucht van 19.45 uur te halen naar Denpasar. Dat lukt ruimschoots, in 10 uur wordt het traject afgelegd. In de bus vernemen we dat er in het Noorden van Sulawesi een aardbeving is geweest met als gevolg een tsunami. Wij hebben er niets van gemerkt, hoewel Rantepao binnen de cirkel van het gebied ligt waarin de beving merkbaar is geweest. In de loop van de dag en zondag horen we van de omvang van de ramp. Een eigenaardig gevoel om te weten dat zich een ramp afspeelt betrekkelijk dichtbij zonder dat je er iets van weet,

een onwerkelijke werkelijkheid. Tegen 21.00 uur landen we, een goed uur later kan ieder zich installeren in de laatste logeerruimte van deze reis in Rama Beach Resort.

Zondagmorgen gaan we met 3 taxi's naar de kerk, de Gereja Protestan di Indonesia bagan Barat. Wegens verbouwing van de kerk worden de diensten in een grote tent op een terrein naast de kerk gehouden, midden in Kuta. Voor de trouwe bijbellezers onder u: de lezing is uit 1 Samuel 13 : 1-12 en 1 Joh. 4: 9-10. Wat ondermeer opvalt in de liturgie is dat de ouderling van dienst aan de predikant, in dit geval een vrouw, de bijbel meegeeft naar het preekgestoelte. Het Woord van God is niet het eigendom van de individuele predikant maar van de gemeente van Christus. Althans zo interpreteer ik dit gebruik dat we ook elders opmerkten. Er zijn ongeveer 400 zitplaatsen, stoeltjes. Na afloop nog even gelegenheid om met kerkgangers te praten.

Er zijn op zondag 3 diensten. De eerste om 7 uur, de tweede om 9 uur (door ons bezocht) en om 17.00 uur een dienst meer gericht op de jeugd. Alle diensten worden goed bezocht. Mensen komen uit Kuta-Denpasar en omgeving. Dit is de enige kerk in deze regio. Bali 95 % hindoe, 1% christen, ca. 4% moslim.

Waar je loopt is het uitkijken om niet op een offerschaaltje (doorsnee 10 cm) te stappen. Het offer bestaat uit stukjes voedsel en kleurige bloemetjes (hier rijkelijk voorhanden). De rest van de zondag brengt ieder naar ik mag aannemen op gepaste wijze door, gezien de temperatuur zeker in hoge mate van rust. Schrijver dezes verblijft ruim een uur met 2 liefvallige Balinese dames van de receptie in de gelijknamige ruimte. Zij lossen een technisch probleem met en voor hem op (vooral het laatste), waardoor het weer mogelijk wordt verslagen zoals hopelijk ook dit te verzenden.

Dag 25 maandag 1 oktober

Omdat we pas tegen 16.00 uur bij het project Usaha Mulia verwacht worden is er alle gelegenheid de omgeving te verkennen. Sommigen verdiepen hun ervaring met het zwembad en aanliggende percelen in het eenvoudige ritme van droog-nat-droog, eindeloos herhaalbaar. Anderen kiezen voor het hete zand van het strand en houden hun vochtbalans met behulp van door vrijwillige en dus vlijtige strandwerkers gretig aangeboden drankjes in stand tegen een geringe vergoeding en welgemeend terima kasih.

Usaha Mulia uithangbord

Om 15.00 uur hijsen wij ons in de prima op tijd gereedstaande taxi's, dezelfde van gisteren. Met

gezang onder begeleiding van hun eigen muziekgroep met houten xylofoons en een grote anklung, waar kennen we dat instrument ook alweer van (?), worden we verwelkomd. Ieder van ons krijgt door door één van de kinderen een geurige, kleurige bloemenkrans omgehangen. Mevr. Pilirobo is de oprichtster van dit project en geeft er nog steeds leiding aan. Het is ontstaan toen een hevige vulkaanuitbarsting midden jaren 80 van de vorige eeuw veel slachtoffers maakte en veel kinderen hun ouders die op dat moment op het land werkten verloren. Aanvankelijk nam mevr. Pilirobo kinderen op in haar eigen huis, later ook in een huis er naast. Nog steeds geeft deze mevrouw aan kinderen die geen onderkomen hebben onderdak. Met hulp van Pikulan is er een ruimte aangekocht waar kinderen na schooltijd opgevangen worden en geholpen bij hun schoolwerk. Op dit moment worden er nog 22 kinderen gesponsord. Weliswaar zijn dit niet meer de weeskinderen van toen maar wel kinderen die binnen de normen vallen voor hulp van Pikulan. De kinderen stellen zichzelf zo goed mogelijk aan ons voor, dapper om dat voor zo'n groep vreemde mensen te doen en dan ook nog in het Engels. Verblijvend om te zien en te horen hoe positief de kinderen naar de toekomst kijken en hun plannen hebben. Ze hebben inderdaad wel iets om naar te streven om uit de situatie te komen waarin ze nog geholpen moeten worden. Heel mooi is het om in gesprek met enkele "oudere" jongeren te horen dat ze de jongere kinderen helpen bij hun schoolwerk. Als dat vrucht is van eerst zelf geholpen te zijn door anderen, o.a. door sponsorouders van Pikulan gaat er een gevoel van diepe dankbaarheid door je heen.

Usaha Mulia ontvangst 2018

Usaha Mulia 2018 - een plaatje !

Terwijl bestuursleden zich beijveren in een bespreking de projectpartners zo goed mogelijk te begrijpen en zichzelf verstaanbaar te maken, maken de anderen zich op voor de terugtocht naar het hotel om om 19.00 uur al of niet in aangepaste kleding een Balinese avond met buffet te beleven. De rijvaardigheid van de chauffeurs roept weer aller bewondering op gepaard gaande met verwondering over geduld en zelfbeheersing en samenwerking in het verkeer van de misschien wel duizenden verkeersdeelnemers in de straten van Denpasar en Kuta. Het buffet was heerlijk, de danseressen mooi, de nacht lauw en diepdonkerblauw, de 25e dag.

Dag 26, dinsdag 2 oktober

Met ons bezoek aan het project Usaha Mulia, gistermiddag, is de reeks bezoeken aan de 11 projecten van Pikulan in feite voltooid. Met stichting Kolewa is Pikulan pas 2 jaar geleden in contact gekomen. Wonderlijk genoeg via Facebook. De stichting met als drijvende krachten het echtpaar Syta Plantinga en Peter Veenstra helpt kinderen met aangeboren afwijkingen: hazenlip, open ruggetje, verminkingen ten gevolge van brandwonden (komt veel voor door onveilige situaties in huisjes zoals omvallende olielampen en kokend water). Het team bezoekt afgelegen dorpen op Bali, omliggende eilandjes en streken op Sulawesi. Als ze kinderen / babies zien met een van bovengenoemde afwijkingen bieden ze hulp aan in hun kliniekje in Denpasar. Hun werkwijze: opsporen, vervoer, onderdak bieden, adviseren, zorg geven. Met het ziekenhuis in Denpasar zijn uitstekende contacten, operaties vinden daar plaats. Gedurende de tijd van operatie en nazorg, revalidatie verblijven ook de moeder of een ander familielid in het huis waar Kolewa gevestigd is en waar we vanmorgen een kijkje hebben genomen. Entree: schoenen uit, heldere uitleg, kennismaken, o.a met 3 Nederlandse stagiaires, alle 3 studenten mondheelkunde. Zeer indrukwekkend wat hier gedaan wordt, geen wonder dat het bestuur van Pikulan, hoewel hier geen sprake is van het sponsoren van kinderen om naar school te kunnen geld beschikbaar stelt om kinderen in zeer armoedige omstandigheden kansen te bieden om een normaal leven te leiden in de maatschappij. Geld dat Pikulan heeft overgemaakt mocht naar behoefte besteed worden. Er staat een busje voor de deur met het logo van Kolewa en van Pikulan. Diep onder de indruk van wat wij zagen en hoorden van verdriet en zorg maar ook van opoffering, inzet en liefde verlaten wij het pand. Lezers van dit schrijven kunnen meer van Kolewa ervaren via facebook. Helaas heb ik geen

websiteadres. Via Pikulan eventueel meer info.

Bezoek Kolewa 2018

Kolewa transport 2018

De mensen die deelnamen aan dit bezoek, besluiten unaniem de taxichauffeurs te instrueren hen naar Tanah Lot te brengen, een hindoetempeltje fraai gelegen op een hoge rots in de zee. Inderdaad, zoals verwacht, mooi. De vrees dat ook vele anderen het wilden zien wordt bewaarheid, ook dat de weg niet zeer lang maar wel langdurig zou zijn. In het hotel ontmoeten wij aan het buffet ook een aantal van ons dat vandaag een rondrit heeft gemaakt in de regio. De groep is weer compleet, herenigd kunnen wij de nacht in gaan.

Dag 27, woensdag 3 oktober

Niet dat de groep aan het uiteenvallen is na ruim 20 dagen eendrachtig optrekken, maar de vrijheid om zelf de dag in te vullen biedt kansen voor individuele acties, waarvan misschien de meest moedige is gewoon niets anders te doen dan in of bij het zwembad van het hotel te zijn.

Vandaag echter gaan we met bijna 100% deelname naar Sjaki-Tari-Us in Ubud, met de taxi 1.5 uur rijden.

Stichting Sjaki-Tari-Us, met oprichter en voorzitter Thijs van Harte zet zich in voor kinderen en jongvolwassenen met een verstandelijke beperking en hun ouders. In Indonesië is nog weinig begrip voor mensen met b.v. het Syndroom van Down, gevolg: ze worden weggestopt. Pikulan steunt de stichting al vele jaren en een bezoek aan de opvang is een vast programmapunt in het reisprogramma. Vorig jaar september is er een nieuw onderkomen betrokken met meer ruimte, in een rustiger omgeving en financieel gunstiger. Julian is de gedreven, sympathieke leider van het

project. Hij doet dit al 12 jaar.

Bord van Sjaki Tari Us

Samen met Balinese leerkrachten ontwikkelen Nederlandse deskundigen programma's aangepast aan de Balinese cultuur. Veel jonge mensen uit Nederland of een ander land vinden de weg naar dit prachtige project om er een stage te doen binnen hun opleiding. Vanmorgen maakten we kennis met 2 Duitse meisjes die aan een Universiteit in de buurt van Frankfurt studeren. Door zijn opleiding is Julian bevoegd de stages te begeleiden en af te tekenen. We mogen in de lokaaltjes zien hoe er gewerkt wordt met de kinderen. Wat opvalt is de rust en orde in het gebouw. Sommige kinderen worden met een busje opgehaald, andere worden door papa of mama gebracht. Een aantal ouders blijft er de hele dag, soms terwille van het kind, vaak omdat het vanwege de reistijd handiger is. Ze helpen een handje mee met schoonmaken, onderhoud van gebouw en terrein.

Activiteit Sjaki Tari Us 2018

Activiteit Sjaki Tari Us 2018

Dagelijks worden er ongeveer 60 kinderen begeleid, onderverdeeld in 3 groepen. We doen mee met een schilderuurkje, de kinderen lijken het de gewoonste zaak van de wereld te vinden. Ook hier voelen we diep respect voor wat jongeren voor hun naaste doen. Denken aan je toekomst, hoe bedoel je?

Pikulangroep bij Sjaki Tari Us 2018

We gebruiken de lunch in een restaurantje dat bij het project hoort, opbrengst voor het instituut. Sommigen van de groep gaan daarna rechtstreeks naar zwembad of beach, in elk geval richting Rama Beach, anderen hebben de te respecteren maar onbegrijpelijke behoefte om nog naar een markt in Ubud op te gaan. Eind goed, al goed, we treffen elkaar bij het buffet om 19.00 uur. Sommigen hebben dan ook alweer een prachtige zonsondergang achter de rug.

Dag 28 en 29, vrijdag 5 en zaterdag 6 oktober

De tijd vliegt, zegt men wel eens, in ons geval vliegen wij met de tijd mee. Wat in houdt dat wij na ruim een uur vliegen vanaf Bali toch bijna op dezelfde tijd op de luchthaven Sukarno in Jakarta landen. Dit stukje wordt geschreven in de VIP-lounge van Garuda van genoemde luchthaven. Instaptijd voor de vlucht naar Amsterdam is 22.00 uur, het is nu 18.00 uur lokale tijd.

Naar mijn idee een goed moment en een geschikte plaats om de reisverslagserie van de Pikulanreis

2018 hier naar een einde te schrijven.

Over de dag van gisteren zou ik slechts met zekerheid iets kunnen melden over eigen activiteiten, van die van anderen slechts van horen zeggen. Over het eerste zou ik dan kunnen gewagen van een tocht in de auto met Sandra naar het gebied ten Noorden van Ubud waar prachtig gelegen terrasvormige rijstvelden, een bijzondere nog niet echt door toeristen ontdekte Hindoe-tempel te bewonderen waren met als afsluiting een lunch in een restaurantje op een plek, zo typisch Indonesisch, dat ik daar graag een nacht in de open lucht al of niet met geliefde zou willen doorbrengen. Voor de waarheid van belevenissen van anderen kan ik niet instaan, hoe subjectief boeiend die ook mogen zijn.

In Indonesië eindigt men een toespraak of een brief vaak met “ ik vraag u om vergeving als ik iets gezegd heb wat u niet aanstaat”. Met die slotzin is het hiermee einde verhaal en sluit ik dit boek. Morgen rond 7 uur hopen wij gezond en wel te landen en kunnen wij terugzien op, mede door de prettige leiding van reisleider Arie van Vliet een bijzondere en geslaagde reis.

Uw verslagschrijver Roel Wemmenhove